

VIII. ZBOROVANJE SLOVENSKEGA MUZEJSKEGA DRUŠTVA – zborovanje slovenskih muzealcev v Portorožu, od 20. - do 22. oktobra 2005

Gostitelj zborovanja Slovenskega muzejskega društva, ki je potekalo od 20. do 21. oktobra 2005 v prostorih hotela Bernardin v Portorožu, je bil Pomorski muzej Sergej Mašera Piran.

Priprave na zborovanje je vodil izvršni odbor Slovenskega muzejskega društva (SMD) v sodelovanju s strokovnim in organizacijskim odborom za izvedbo zborovanja; imenovana sta bila na občnem zboru SMD, decembra 2004. Tu smo potrdili tudi tri teme strokovnega posvetovanja in določili moderatorje posameznih vsebinskih sklopov:

- **Slovenski muzeji in turizem;** moderatorka Janja Rebolj, muzejska svetovalka, ter sodelavki dr. Valentina Varl, višja kustodinja, in Jelena Justin, višja kustodinja;
- **Slovenski muzeji in javna služba;** moderatorka Dragica Trobec Zadnik, muzejska svetovalka, in sodelavka mag. Barbara Ravnik Toman, muzejska svetovalka;
- **Slovenski muzeji in matičnost;** moderator dr. Andrej Smrekar, muzejski svetnik, in sodelavec dr. Peter Kos, muzejski svetnik.

S prvo temo smo počastili 100. obletnico ustanovitve Turistične zveze Slovenije in organiziranega turizma na Slovenskem, drugi dve – nosilni temi posvetovanja – pa smo posvetili ključnim vsebinskim vprašanjem slovenskega muzealstva, ki sta še zlasti pomembni zaradi priprave nove zakonodaje za muzejsko dejavnost.

Intenzivne priprave na zborovanje so potekale od začetka leta 2005. V želji, da bi prejeli čim več prispevkov za objavo v spremljajočem zborniku SMD, so moderatorji s sodelavci pripravili strokovna izhodišča k posameznim temam; prejeli so jih tako člani SMD kot tudi drugi kolegi muzealci z okrožnicami in objavo na spletni strani društva ter slovenskega muzejskega portala.

Moderatorji so v tesnem sodelovanju z avtorji člankov zbirali prispevke do konca junija 2005.

V obdobju od konca junija 2005 do srede oktobra so organi SMD, to je izvršni odbor, programski in organizacijski odbor za izvedbo zborovanja SMD in posamezni strokovni izvajalci programa tekoče usklajevali delo v zvezi s pripravami na zborovanje in na izid spremljajoče publikacije, to je zbornika SMD.

Programski in uredniški odbor (moderatorji zborovanja z urednikom zbornika), sta poskrbela za zbiranje in izbor prispevkov za objavo v letošnjem Zborniku SMD, v katerih so slovenski muzealci predstavili svoje poglede o treh razpisanih temah: *muzeji in turizem, muzeji in javna služba, muzeji in matičnost*. Objavili smo 29 prispevkov, zbornik so udeleženci prejeli na zborovanju, ob registraciji.

Zborovanja se je udeležilo preko 150 članov in članic SMD, muzealcev in gostov iz vse Slovenije. Na naše povabilo za pozdravni nagovor na zborovanju se je ljubeznivo odzvala državna sekretarka na Ministrstvu za Kulturo Republike Slovenije, dr. Jelka Pirkovič. Na zborovanje smo povabili tudi predstavnika slovenskih splošnih knjižnic. Spletni portal KAMRA sta predstavila Srečko Maček in Oskar Wolf. Po predstavitvi referatov o treh zgoraj navedenih temah je sledila izčrpna razprava. Na plenarnem zasedanju smo sprejeli stališča in sklepe o vseh treh temah letošnjega strokovnega posvetovanja, ki smo jih posredovali v obravnavo Ministrstvu za kulturo RS.

Kolegi iz Pomorskega muzeja »Sergeja Mašera« v Piranu, letošnji gostitelji zborovanja, so v sodelovanju s programskim odborom SMD poskrbeli za odlično organizacijo zborovanja, za nastavitev in za dobro počutje udeležencev zborovanja. Pripravili so pester kulturni in družabni program našega letošnjega tridnevnega srečanja, v okviru katerega smo skupaj počastili tudi 50-letnico delovanja njihovega muzeja s priložnostno razstavo. Zadnji dan zborovanja smo si ob strokovnem vodstvu ogledali kulturno- zgodovinske znamenitosti slovenske Istre.

SKLEPI VIII. ZBOROVANJA SLOVENSKEGA MUZEJSKEGA DRUŠTVA

Na plenarnem zasedanju smo sprejeli stališča in sklepe o vseh treh temah letošnjega strokovnega posvetovanja, potem pa smo jih posredovali v obravnavo Ministrstvu za kulturo RS.

Temi:

Muzeji in javna služba Muzeji in matičnost

Na podlagi izčrpne in večplastne razprave po predstavitvi referatov ter na podlagi dopolnitev predlogov stališč in sklepov, ki so jih za sprejetje na plenarnem zasedanju oblikovali moderatorja dr. Andrej Smrekar, Dragica Trobec Zadnik ter sodelavka mag. Barbara Ravnik Toman, so navzoči soglasno sprejeli sklepe:

1. inventarizirana dediščina v slovenskih muzejih je nacionalna celota in je nedeljiva;
2. pripravjalce novega zakona o muzejih, ki bo urejal vprašanja premične kulturne dediščine in muzejske dejavnosti, pozivamo, naj upoštevajo določila mednarodnih konvencij, ki jih je podpisala tudi Republika Slovenija, in določila Icomovega kodeksa poklicne etike, ki je uzakonjena pravna osnova za delovanje muzejskih delavcev (zlasti določil o mestu hranjenja te dediščine!);
3. stalne muzejske postavitve naj bi oblikovali kot dolgoročno muzejsko izposajo – to je utečena muzejska praksa z reverzi;
4. nacionalno dediščino hranimo in razstavljamo v muzejih in ne v zavodih, katerih dejavnost nista hranjenje in ohranjanje premične kulturne dediščine. Premično kulturno dediščino, ki je deponirana v Zavodu za varstvo kulturne dediščine oz. v njegovih območnih enotah, naj le–ti izročijo pristojnim muzejem;
5. prednostna naloga slovenskih muzejev je dostopnost muzejskih zbirk javnosti (dokumentacija v objavljeni obliki);
6. muzejska matičnost je vezana na strokovno znanje in usposobljenost muzejskih delavcev in ne na ustanovo;

7. v skladu z zakonodajo izvajajo strokovno matičnost na formalni ravni nacionalni muzeji s pomočjo strokovnjakov, usposobljenih za posamezna strokovna področja oz. zvrsti premične dediščine celotnega slovenskega kulturnega prostora;

8. muzejski delavci v duhu Icomovega kodeksa muzejske etike odločno nasprotujemo poskusom, da bi ob nastajanju novih občin dediščina, inventarizirana v muzejih, postala del delitvene bilance;

9. muzejski delavci v duhu Icomovega kodeksa poklicne etike menimo, da so cenitve lastnih fondov, ki jih opravljajo muzeji in muzejski delavci, neverodostojne in etično sporne;

10. muzejski strokovni delavci ne glede na status muzeja strokovno in znanstveno preučujejo kulturno dediščino, ki jim je zaupana, v skladu s svojimi kvalifikacijami in nalogami;

Tema: Slovenski muzeji in turizem

Prispevki, predstavljeni na letošnjem zborovanju, so bili na določen način bolj obrnjeni vase. Na razpravo – v nasprotju z zborovanjem v Bohinju leta 1999 – nismo povabili predstavnikov turističnih društev ne turističnega gospodarstva.

Na podlagi predloga stališč in sklepov iz razprave – povzela jih je moderatorka te teme Janja Rebolj s sodelavkama dr. Valentino Varl in Jeleno Justin – so bili sprejeti ti sklepi:

1. v zvezi s temo Turizem, tema naših zbirk si lahko kot nalogo za prihodnje delo postavimo:

- razmislek o zbirkah v zvezi s turizmom kot pojavom, ki že obstajajo v slovenskih muzejih, morda celo nekakšen pregled tovrstnega gradiva v slovenskih muzejih,
- v povezavi s temo Muzeji in matičnost pa lahko iščemo konstruktivne poti za morebitno podporo pobudi za delovanje zasebne zbirke *Turisticon* (kot zagotavljanje upoštevanja standardov, potrebnih za varovanje premične dediščine, opravljanje javne službe in ne nazadnje matičnosti);

2. ob temi Muzejski programi, namenjeni turistom, ugotavljamo, da imamo na tem področju največ primerov dobrih praks, a so večinoma namenjeni slovenskim (slovensko govorečim) turistom. Kazalo bi razširiti ponudbo za tuje obiskovalce (zagotavljati izvedbo v tujih jezikih);

3. največ nalog nam ostaja v zvezi s sodelovanjem s turističnimi organizacijami in gospodarstvom. Menimo, da lahko naloga, določena v Bohinju, torej krepitev tovrstnega povezovanja, ostane še naprej aktualna.

Razprava pa je pokazala, da si želimo muzealci jasneje izoblikovati sodelovanje in zagotoviti stroki ustrezno mesto v sodelovanju s turizmom. Želimo ostati odprti in kooperativni, a ne na škodo stroke. Predlagamo, da bi organizirali strokovno posvetovanje s to temo, katerega cilj bi bil poiskati načine in orodja, ki bi nam olajšali postavljanje ustreznih in uravnoteženih meja.

Pripravili:

Dragica Trobec Zadnik, dr. Andrej Smrekar in Janja Rebolj